

gatások, illetve az lehetett, hogy a középkorban a falakat teljesen elbontották. Előkerült ezzel szemben több tucat szemét-, illetve tárolóverem. Ezek egy részéből La Tène D és római kerámia vegyesen került elő. Leletanyaguk feldolgozása a római foglalat és az azt közvetlenül követő időszak kronológiájához szolgáltat majd újabb adatokat. Feltártuk több kisebb árok részletét, egyikben egy kutya teljes csontvázával. Különösen érdekes lelet volt egy római kút, melynek alja deszkacölöpökkel volt kibélelve. Ezek már sóderes rétegben helyezkedtek el, s a betörő víz miatt nem tudtuk teljes mélységben kibontani. Mivel az építkezés során a kút megsemmisült, a deszkákat kiemeltük.

A területen napvilágra került őskori (késő rézkori, késő bronzkori) objektumok feltárását Szilas Gábor irányította.

H. KÉRDŐ KATALIN – VÉGH ANDRÁS

71. Budapest, II. Herman Ottó utca 20.

Ró

Az Aquincumi Múzeumba telefonos bejelentés érkezett 2003. február 4-én, hogy a fenti cím alatt (hrsz.: 12027/1), egy társasház építkezési munkálatai közben latin betűs feliratos követ találtak. (Lásd az illusztrációt!)

Még aznap helyszíni szemlét tettem, amelynek során beigazolódott, hogy a dolgozók egy római kori sírkövet találtak, amely a képmező koszorúábrázolása és a

dis manibus dedikáció alapján a 2. század első felére keltezhető.

A munkások elmondása szerint a kőemléket az építési törmelékben fedezték fel, ahová vagy az új épület alapozási munkálatai, vagy az attól nyugatra húzott 40 cm széles 3,5 méter mély kábelkutató árok gépi kiásása során kerülhetett.

A homokkőből készült sírkő 86 cm magas, 64 cm széles és 20 cm vastag. A hevenyészetten kifaragott, kissé kurzív jellegű betűkből álló feliratot az alábbiakban közlöm (Németh Margit segítségével ezúton is megköszönöm):

D(is) M(anibus) / Statia · lib/erta · Ingen/ui · an(n)orum / XXXV. Fordítása: A halotti istenségeknek (dedikálva). Statia Ingenuus felszabadított rabszolganője élt 35 évet).

A NKÖM által anyagilag támogatott leletmentésre február 24–28. között került sor, tisztázandó a sírkő lelőköörülményeit. A telek déli sarkában egy csupán 15 m² felületű kutatóárkot tudtunk kimérni, az erősen bolygatott területen ugyanis itt volt lehetőség viszonylag intakt felületek átvizsgálására.

A feltárás 5 napja alatt egyetlen római kori, vagy egyéb történeti korszakból származó lelet sem került elő.

A felület egyetlen említésre érdemes újkori jelensége egy 40 cm mélyen előkerült, nagyjából ÉNy-DK-i irányú, kb. 60 cm széles köves sáv volt, amely valószínűleg a telken korábban álló, lebontott épület kertjéhez tartozott támfal, esetleg valamilyen más kerti építmény részeként. Ezt a mészkövekből és palás-jellegű laposabb kövekből összehordott egy-két sorból álló köves sávot a 2003. év legelején ásott kábelkutató árokkal részben elbontották. Valószínűleg ekkor kerülhetett elő a római kori sírkő is, ami ebbe az újkori kövezésbe lehetett beépítve. A római sírkő laposabb formája és mérete révén jól beilleszthető ezen „falazat” kövei közé.

Mindez azt jelenti, hogy a feliratos római kori sírkő egy utólagos (19–20. századi) felhasználás révén került a szóban forgó telekre, egy ma már meghatározhatatlan lelőhelyről.

BESZÉDES JÓZSEF

72. Budapest, III. Árpád utca – Ipartelep utca – Ságvári Endre utca

Ró, Ú

A Budapesti Történeti Múzeum Ős- és népvándorlaskori osztálya a szóban forgó területen (hrsz.: 63902/6) 2003. szeptember 3–8. között régészeti próbafeltárást végzett.

A munka szükségességét a Püskösdfürdő közismert lelőhelyeinek és a dunai partszakasz relatív közelsége mellett a Szentendrei út melletti Shell kútnál talált középkori leletek, illetve a vicus Vindonianus feltételezett maradványai indokolták.

A nagyjából 130×130×100 m oldalhosszúságú, háromszög alakú, beépítetlen, füves, bokros telek a mai

utcaszinthez képest 1,5–2 m-rel magasabban kerül el; e feltöltés minden bizonnyal a békásmegyeri lakótelep építése során keletkezett valamikor az 1970-es évek végén.

A szondákban tapasztalt rétegvizonyok teljességgel megegyeznek az egész építési területre hasonló viszonyokat mutató fúrásminták eredményeivel.

A szóban forgó terület egykor minden bizonnyal a környező területekhez képest mélyebb, az emberi megtelepedésre alkalmatlan áradmányos térszín lehetett. A közeli magaslatokon való emberi megtelepedésre utalhat a néhány római- és újkori cseréptöredék.

Az ásatáson részt vett Laczkó Mariann rajzoló.

SZILAS GÁBOR

73. Budapest, III. Bécsi út 70.

R, Ró, Tő

2003. július 3. és augusztus 29. között megelőző feltárást végeztünk a 750 m² alapterületű ingatlanon (hrs.: 14737/3).

A telek beépítési terveinek megfelelően 600 m²-t kutattunk át (a teljes felület mintegy 4/5-ét) a majdani épület, illetve mélygarázs kitűzött helyén. Feltáratlan maradt a telek Ny-i szélén kb. 100–150 m²-es felület, amely – az ásatási szelvény Ny-i metszetszála alapján – jórészt recens, városi szeméttel feltöltött domboldal.

A korábbi ásatások alapján jól ismert temető 25 szórthamvas és 6 csontvázas sírja került elő a tárgyi ingatlan feltárása során (2–3. század). A telek É-i felében, kb. 50–80 m² felületen, az egykori őshumuszról kilátzó, édesvízi mészkősziklák jelentek meg, melyeket (éremleletek tanúsága szerint) a 4. században külszíni fejtéssel bányászhattak.

A római kort megelőző időszakból, a badeni kultúra gödreit bontottuk ki a feltárt felület ÉNy-i negyedében, illetve az egykori őshumusz felszínén 2 db török hódoltság kori, szórvány éremlelet került elő.

HABLE TIBOR

74. Budapest, III. Bécsi út 130.

Ró

A Bécsi út 130-as telken egy a Kiscelli utca 98-nál megkezdett társasházzal egybekötött épület építését tervezték. A szomszédos telken előző évben végzett feltárások és az 1969–70-es években a környező telkeken végzett kutatások alapján római objektumok előkerülésére számíthattunk. Mivel a telek erősen lejtős területen helyezkedik el; vastag újkori feltöltéssel találkoztunk; és a római rétegeket csak a telek Ny-i végében nyílt lehetőségünk az alapozás szintjén dokumentálni. Római téglás-köves omladék és apróköves réteg került elő a feltárás során. A rendelkezésre álló felületen egy kutatóárokot nyitottunk a telek további, római beépítettségének tisztázása érdekében. Az árok Ny-i végében természetes eredetű hegyomladékot fedeztünk fel, a K-i végé-

ben pedig római téglás-köves omladékot találtunk. Feltehetőleg egy É–D-i irányú, opus spicatum technikával készített, kötőanyag nélküli falalapozást is sikerült azonosítani. Az ásatás során minimális mennyiségű leletanyag került elő.

KIRCHHOF ANITA

75. Budapest, III. Bécsi út 310.

Ró, Kö

A 2003. év folyamán a BTM Aquincumi Múzeuma folytatta a lakópark-építkezéshez kapcsolódó megelőző régészeti feltárást a fent említett területen. Az idei év folyamán három ütemre került sor: május 12. és augusztus 15. között a hegyoldalban húzódó, úgynevezett villaépületek szondázását végeztük el (IV. ütem). Az úgynevezett 8. és 9. épületek helyén, a leendő épület teljes kontúrján belül végeztünk megelőző feltárást (V. ütem: „F” felület). A feltárás VI. ütemét az úgynevezett 1. épület helyének megszondázása („G”–„O” felületek), illetve egy részének teljes felületű feltárása („P”–„Q” felületek) jelentette augusztus 26. és november 7. között.

IV. ütem: a „villa”

A szakirodalomban 1934 óta Testvérhegyi villa néven szereplő lelőhelyen azért került sor az épületek hitelesítő feltárására, mert a beruházó a maradványok feltárását, konzerválását és bemutatását tervezte a leendő lakópark területén. Célunk egyelőre csak az épületek pontos helyének (esetleg sarokpontjainak) meghatározása és nem a teljes felületű feltárás volt, így a kialakított árkokban csak a legfelső római kori szintekig mentünk le, a rétegekbe, omladékokba nem bontottunk bele.

A szondázás során előkerültek a Garády Sándor által már meghatározott épületmaradványok, illetve újabb falak, padlók, útrészletek is előkerültek, amelyek módosítják az alaprajzi képet, és kérdéseket vetnek fel az egyes épületek esetleges összetartozásával kapcsolatban.

A már ismert objektumokon túl új eredménynek számít az úgynevezett III. és IV. helyiségektől nyugatra előkerült, É–D-i irányú falrészlet, amely kidőlt, a hegynyomás miatt deformált állapotban maradt meg, alapozásával és felmenő részével együtt. Észak felé is egy újabb, K–Ny-i irányú falrészlet és küszöbkő bukkant elő, illetve egy falsarok, amelyek talán az épület északnyugati lezárását adják. Az így körvonalazódó új helyiségtől északra pedig olyan, igen rossz állapotú terrazzo-padrólórészleteket találtunk, amelyek arra utalnak, hogy az úgynevezett 1. és 2. épület esetleg összefüggő, nagyobb épületkomplexum része lehetett. Szintén új információ az I. szondaárok keleti végében előkerült ÉK–DNy-i irányú kövezés, amely talán az épület felől a főforgalmú, diagonális út felé vezető belső út része lehet. Ez az útrészlet egyúttal valószínűleg jelöli a komplexum keleti szélét is.